

BILTEN

AKTUELNO U SVETU ENERGETIKE

RAZVODNJAVANJE evropske klimatske politike?

EU podeljena oko potrebe povećanja klimatskog cilja za 2030.

EU: Nikad veći udeo OIE – pad potrošnje prirodnog gasa

Poljska traži postavljanje plafona na rast cena ugljendioksida

Savremena bioenergija glavni pokretač rasta obnovljivih izvora

Crveno upozorenje iz UN:

Do granice katastrofe nas deli još samo 0,5C zagrevanja planete

BP: EU energetska sistem se raspada ako sankcije obuhvate rusku naftu i gas

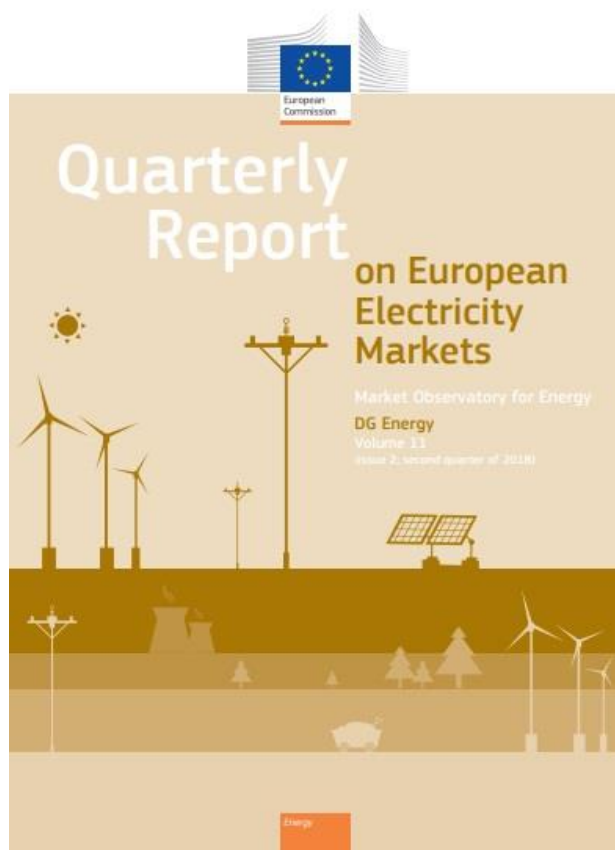
Čelnik Qatar Petroleuma: Nije moguće konkurisati ruskom gasu u Evropi

SADRŽAJ

EU: Nikad veći udeo OIE – pad potrošnje prirodnog gasa	OVDE
EU tupi oštricu klimatske politike.....	OVDE
EU podeljena oko potrebe povećanja klimatskog cilja za 2030.....	OVDE
Poslanici za cilj od 55% do 2030	OVDE
EU: Konkurs za nove elektroenergetske projekte od opšteg interesa	OVDE
Odbor Evropskog parlamenta podigao ciljeve smanjenja emisija CO2 iz kamiona	OVDE
Savremena bioenergija glavni pokretač rasta obnovljivih izvora.....	OVDE
Scottish Power prva velika britanska 100% “čista” energetska kompanija.....	OVDE
Crveno upozorenje naučnika: Do granice katastrofe nas deli još samo 0,5C zagrevanja planete.....	OVDE
Čelnik BP-a: Opasno obeshrabrivati investitore u naftu i gas.....	OVDE
BP: EU energetske sistem se raspada ako sankcije obuhvate rusku naftu i gas	OVDE
SAD pripremaju zakon o finansiranju ne-ruskih evropskih energetske projekata	OVDE
Poljska traži postavljanje plafona na rast cena ugljendioksida	OVDE
Kada ne duva Rumunija nema dovoljno struje.....	OVDE
Inovativna CCS tehnologija bez podrške Evropske komisije	OVDE
Zašto je komisija oprezna?	OVDE
Nefer metode EU na tržištu gasa – kažu u Gaspromu	OVDE
LNG Hrvatska dobila tri ponude za LNG plovilo	OVDE
Čelnik Qatar Petroleuma: Nije moguće konkurisati ruskom gasu u Evropi	OVDE
Novak: Isporuca gasa Turskim tokom moguća pre 2020. godine	OVDE
Izgrađeno prvih 50 km Severnog toka 2	OVDE
Bulgargas dobio ustupke od Gasproma oko formulisanja cene gasa	OVDE
Dobro popunjena mađarska skladišta gasa.....	OVDE
Doteran novi rumunski zakon o energetici	OVDE
Poljska kompanija tužila Evropsku komisiju zbog „ustupaka“ Gaspromu	OVDE
Nemački funkcioner: Neće SAD da nam kroje energetske politiku	OVDE
Aleksej Miler: Gasprom ove godine obara granicu od pola biliona m3 gasa.....	OVDE
Slovenija šesta energetske najuspešnije zemlje sveta	OVDE
Zašto ExxonMobil finansira kampanju za opozivanje CO2?	OVDE

EU: Nikad veći udeo OIE – pad potrošnje prirodnog gasa

PARIZ – Najnoviji [Izveštaj Evropske komisije o tržištu električne energije](#) koji se odnosi na drugi kvartal ove godine (Q2 2018), pokazuje da je udeo obnovljivih izvora u ukupnoj proizvodnji električne energije u EU28 dostigao nikada veći nivo od 38 odsto. Komisija navodi da se to duguje u prvom redu dobrom hidro potencijalu i povoljnim uslovima u sektoru energije vetra u većem delu Evrope.

Prosečna veleprodajna cena električne energije u EU u Q2 2018 iznosila je 44 €/MWh što je za 18% više u odnosu na isti period 2017.

S druge strane, [Izveštaj o stanju na tržištu prirodnog gasa](#) pokazuje da je potrošnja ovog energenta na području Evropske unije smanjena u Q2 2018 za osam odsto, na godišnjem nivou. To Komisija objašnjava blagom klimom u ta tri meseca i manjim korišćenjem gasa u proizvodnji električne energije.

EU tupi oštricu klimatske politike

BRISEL – Nacrt dugoročnog dokumenta o klimatskoj strategiji Evropske unije, koji će biti objavljen u novembru, dospeo je prošle nedelje do medija i izazvao uzbunu kod ekoloških aktivista, prenosi **Forbes**.

Očekivalo se, naime, da će strategija sadržati glavni cilj da EU do 2050. godine dostigne "nulte emisije" gasova efekta staklene bašte (GHG).

Međutim, u nacrtu strategije, cilj *neto nula* predstavljen je samo kao jedna od tri moguće opcije za dugoročnu klimatsku metu EU. Druge dve opcije su smanjenje emisije do 80% do 2050. godine ili dostizanje nule u emisijama GHG tek do 2070. godine, prenosi **Forbes**.

EU podeljena oko potrebe povećanja klimatskog cilja za 2030.

BRISEL - Ministri za životnu sredinu 15 zemalja EU predložili su na sastanku 9. oktobra podizanje klimatskog cilja Unije za narednu dekadu na 55%, kako bi se povećanje globalne temperature ograničilo na 1,5 stepeni, ali to nisu podržale njihove ostale kolege.

Zemlje koje su zatražile zaoštavanje klimatske politike su Belgija, Kipar, Danska, Finska, Francuska, Nemačka, Grčka, Italija, Luksemburg, Holandija, Portugalija, Slovenija, Španija i Velika Britanija.

Mreža za klimatsku akciju Evrope (CAN) saopštila je da je pred zemljama koje ne prihvataju ovu politiku izbor – „ili da ispoštuju obaveze iz Pariskog sporazuma, ili da nas sve osude na istinski razarajuće posledice klimatskih promena“. CAN konstatuje da je uslov zadržavanja globalnog zagrevanja ispod 1,5 stepeni, svođenje emisija u EU na nulu do 2040. „A to pretpostavlja podizanje cilja smanjenja emisija do 2030 na barem 55%,“ navodi ova ekološka grupacija.

Poslanici za cilj od 55% do 2030

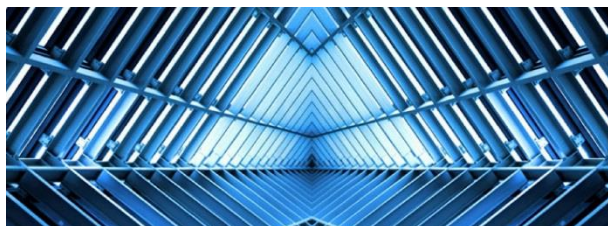
STRAZBUR – Komitet za životnu sredinu Evropskog parlamenta odlučio je prošle srede da predloži Evropskoj uniji da podigne cilj smanjenja emisija gasova efekta staklene bašte na 55 odsto do 2030. i sa tom metom nastupi na narednom Samitu UN o klimi, COP24 u poljskom gradu Katovice

EU: Konkurs za nove elektroenergetske projekte od opšteg interesa

BRISEL – Evropska komisija je pozvala zainteresovane strane da se prijave za narednu rundu izbora projekata od opšteg EU interesa (PCI) u oblasti električne energije i tim putem obezbede povoljnosti bržeg procedure izdavanja dozvola i pristupa evropskim fondovima.

Samo oni elektroenergetski projekti koji su formalno obuhvaćeni desetogodišnjim planom razvoja Evropske mreže operatora prenosnih sistema električne energije (ENTSO-E) mogu konkurisati za dobijanje PCI statusa, saopšteno je 15. oktobra iz Komisije.

Odbor Evropskog parlamenta podigao ciljeve smanjena emisija CO2 iz kamiona

STRAZBUR – Odbor za zaštitu životne sredine Evropskog parlamenta usvojio je prošlog četvrtka predlog cilja smanjenja emisija CO2 iz novih kamiona od 35%, što je odmah izazvalo „veliku uzbunu“ kod evropskih proizvođača automobila.

Predlozi odbora su da se cilj od 35% definiše kao mandatni, zakonom propisan zahtev. Prema prvobitnom predlogu Evropske komisije, samo je cilj za 2025. godinu trebalo da bude

pravno obavezujući, dok bi cilj 2030 bio poželjan, do provere zakonodavstva predviđene za 2022. godinu.

Parlamentarni odbor je takođe podržao podizanje cilja smanjenja emisija CO2 iz novih kamiona na 20% do 2025. godine, u odnosu na predlog Komisije od 15%. Plenum parlamenta treba da glasa o predlogu odbora u drugoj nedelji novembra, prenosi agencija *Platts*.

Savremena bioenergija glavni pokretač rasta obnovljivih izvora

PARIZ - Moderna bioenergija će ostvariti najveći rast kod obnovljivih izvora između 2018. i 2023. godine, naglašavajući svoju ključnu ulogu u izgradnji snažnog obnovljivog portfolija i obezbeđivanju sigurnijeg i održivog energetskeg sistema, navodi se u najnovijim projekcijama Međunarodne agencije za energiju (IEA).

Sažimajući ključne nalaze iz izveštaja Agencije za 2018, izvršni direktor IEA Fatih Birol je rekao da obnovljivi izvori energije nastaviti širenje u narednih pet godina, pokrivajući 40% rasta potrošnje energije u svetu. "Savremena bioenergija je predvidivi gigant u oblasti obnovljive energije", konstatovao je Birol.

Pod bioenergijom se podrazumeva energija dobijena korišćenjem čvrstih, tečnih i gasovitih proizvoda biomase odnosno biorazgradivog dela proizvoda, ostataka/nuz produkta i otpadaka od poljoprivrede (uključujući i biljne i životinjske materije), šumarske i drvne industrije, kao i biorazgradive delove komunalnog i industrijskog otpada.

Scottish Power prva velika britanska 100% "čista" energetska kompanija

LONDON – Energetska firma Scottish Power postaće prva od velikih britanskih energetskih kompanija koja će se potpuno preusmeriti na čiste izvore energije, zamenjujući uglj i gas vetrom, prenosi londonski *Independent*.

Generalni direktor kompanije Kejt Anderson kaže: „Ostavljamo iza sebe proizvodnju električne energije iz uglja u korist obnovljive budućnosti pokretane jeftinijom

zelenom energijom. Zatvorili smo uglj, prodali gas i izgradili vetrokapacitete dovoljne da zadovolje potrebe 1,2 miliona domaćinstava.“

Scottish je prvi od „velike šestorke“ britanskih snabdevača energijom, gde su još British Gas, EDF Energy, E.ON, Npower i SSE, koji je napravio tako radikalan zaokret.

Britanska vlada je već usvojila zakon po kome sve termoelektrane na uglj u Ujedinjenom kraljevstvu moraju biti zatvorene do 2025.

Crveno upozorenje naučnika: Do katastrofe nas deli još 0,5°C zagrevanja planete

NUJORK – Naučni panel Ujedinjenih nacija saopštio je osmog oktobra da je planeti zemlji praktično preostalo 12 godina prostora da smanjenjem emisija spreči potencijalno katastrofalne posledice rasta globalnog zagrevanja iznad kritične granice od 2 stepena Celzijusa.

Tokom prethodne tri godine, naučnici koji se bave klimom predefinisali su ono što veruju da je „bezbedna“ granica klimatskih promena. Istraživači su decenijama tvrdili da rast globalne temperature mora da bude zadržan ispod 2 stepena Celzijusa do kraja veka, kako bi se izbegao najgori uticaj, prenosi **BBC**.

Zašto je 1,5% toliko manje od 2%?

Ali naučnici sada tvrde da taj rast mora da bude niži od 1,5 stepena Celzijusa, što je bezbedna granica za svet. Naučnici iz Međuvladinog panela za klimatske promene (IPCC) obelodanili su i obrazložili svoje projekcije 8. oktobra na konferenciji u južnokorejskom gradu Inčeon .

Ideja o dva stepena kao bezbednom pragu za zagrevanje evoluirala je godinama od kada ju je prvi put pomenuo ekonomista Vilijam Nordhaus 1975. Do sredine 1990-ih, evropski ministri potpisali su granicu od dva stepena, a do 2010. to je bila zvanična politika Ujedinjenih nacija. Međutim, male ostrvske države i nizijske zemlje tvrdile su da ova perspektiva znači da će njihove teritorije potopiti more, kako visoke temperature budu topile led i nivo mora bude rastao.

Objavljeni izveštaj IPCC usvojen nakon jednonedeljnog natezanja sa vladinim delegatima u Južnoj Koreji ukazuju na neke velike razlike u pogledu uticaja na svet od 1,5 i 2 stepena Celzijusa. „Dva stepena više nisu dva stepena koja smo zamišljali“, kazala je Kajsa Kosonen iz organizacije Grinpis koja je pratila napredak izveštaja IPCC o 1,5 stepenu. „To postaje sve besmislenije kao klimatski cilj, kada pogledate rizike koji će doći uz to i ono sa čemu već svedočimo - zašto biste imali cilj koji ne štiti ništa što nas zanima?“

Koliko će biti teško ostati ispod granice?

Da bi se zagrevanje zadržalo na 1,5C, globalna neto emisija ugljen-dioksida (CO2) koju uzrokuje čovek trebalo bi da padne za oko 45 procenata do 2030. godine sa nivoa iz 2010. godine, i da do sredine veka ima "nultu neto vrednost".

U sažetku izveštaja se navodi da bi obnovljivi izvori energije trebalo da obezbede 70 do 85 posto snabdevanja strujom do 2050. u odnosu na sadašnjih oko 25 procenata, kako bi se ostalo u granicama otopljanja od 1,5 stepeni Celzijusa.

Korišćenjem tehnologije apsorbovanja i skladištenja ugljenika (C CS), udeo električne energije proizvedene na gas trebalo bi da se smanji na 8,0 odsto, a na uglj ispod 2,0 posto. U izveštaju se u ovom kontekstu ne pominje nafta.

Šta će se dogoditi ako pređemo preko 1,5?

Međuvladin panel za klimatske promene u izveštaju govori o „prekoračenju“, što znači da u mnogim scenarijima očekuju da temperature prelaze 1,5 stepen, ali veruju da se mogu vratiti ispod te granice koristeći niz tehnologija koje će ukloniti ugljen-dioksid iz vazduha - od sađenja drveća do složenijih, neproverenih mašina. Neki stručnjaci, međutim, veruju da postoje veliki rizici ovog pristupa. „Vrste koje izumiru zbog rasta od dva stepena će izumirati i u slučaju da se ova granica spusti na stepen i po“, rekao je doktor Stiven Kornelijus iz Svetskog fonda za zaštitu prirode, i bivši pregovarač britanske vlade u Međuvladinom panelu. „Neke stvari mogu da se vrate, ali druge su nepovratne.“

"Izveštaj pokazuje da nam preostaju minimalne mogućnosti za preventivno delovanje kako bismo izbegli nezamislive štete po klimatski sistem koji podupire život kakav poznajemo", rekao je Amdžad Abdula, član odbora IPCC-a i glavni pregovarač jednog saveza malih ostrvskih država koje su u riziku od poplava zbog rasta nivoa mora.

Čelnik BP-a: Opasno obeshrabrivati investitore u naftu i gas

LONDON – Prvi čovek BP-a Bob Dudley naglasio je da nafta i gas ostaju vitalni izvori energije za doglednu budućnost, uprkos tranziciji ka niskougleničnom svetu i ujedno upozorio kritičare da ne pozivaju akcionare da prodaju uloge u naftnim i gasnim kompanijama, što može ugroziti energetske sigurnost i globalnu ekonomiju.

„Obnovljivi rastu izuzetnim tempom,“ rekao je Dudley učesnicima **Oil&Money** konferencije u Londonu, dodajući da oni mogu pokriti otprilike trećinu svetskog energetskog miksa do 2040. „Međutim, moramo i dalje da podmirimo druge dve trećine potrošnje,“ dodao je on i rekao da će biti potrebno još mnogo biliona dolara investicija u naftu i gas da bi se nadomestio pad randmana postojećih polja.

Izvršni direktor BP-a je rekao da se govori o pretnji „zarobljenih sredstava“ akcionara u naftnim i gasnim projektima koji mogu postati neekonomični u slučaju nametanja globalnih ciljeva smanjenja emisija ugljen-dioksida, praćenog istovremenim napretkom tehnologije alternativnih goriva i naglasio da, međutim, sistemski rizik dolazi od pretnje nedovoljnih investicija.

„Pretpostavimo da je dva biliona dolara manje investirano nego što je potrebno da se zadovolji buduća potrošnja. Posledica takvog nedovoljnog ulaganja na finansijsku stabilnost mogla bi biti mnogo dalekosežnija.“

BP: EU energetski sistem se raspada ako sankcije obuhvate rusku naftu i gas

LONDON . Sankcije protiv ključnih ruskih energetskih kompanija bi neizbežno vodile kolapsu evropskog energetskog sistema, upozorio je prvi čovek BP-a, jedne od najvećih svetskih naftno-gasnih kompanija.

„Ne mislim da će se to dogoditi, ali ako bi se sankcije nametnule Rosnjeftu, Gaspromu ili Lukoilu, kao što se dogodilo sa Rusalom (ruskim državnim aluminijumskim gigantom), vi bi doslovno zatvorili energetske sisteme Evrope,“ rekao je glavni izvršni direktor britanskog kolosa, Bob Dudley.

U obraćanju učesnicima minule konferencije nafta i novac (OIL&Money) u Londonu, Amerikanac Dudley je rekao da njegova kompanija investira ne samo u državnom naftnom gigantu Rosnjeftu, već u Rusiji u celini, doduše pažljivo, prenosi **Bloomberg**.

SAD pripremaju zakon o finansiranju ne-ruskih evropskih energetskih projekata

VAŠINGTON – Senatu američkog kongresa upućen je predlog zakona u kome se predlaže finansiranje evropskih energetskih projekata iz fonda teškog milijardu dolara, pod uslovom da se njihovom realizacijom smanjuje uticaj Rusije u ovoj oblasti, objavio je američki portal rečitog akronima **stopru**.

Ovaj portal prenosi da je nacrt zakona pod imenom “Zakon o evropskoj energetskoj sigurnosti i diversifikaciji” objavljen na veb sajtu jednog od njegovih autora, demokratskog senatora Krisa Marfija.

Poljska traži postavljanje plafona na rast cena ugljendioksida

VARŠAVA – Poljski ministar energije rekao je u prošli petak da će njegova zemlja formalno zatražiti od Evropske komisije da interveniše stavljanjem plafona na rast cena ugljendioksida.

„Regulative kažu da ako u datom period vremena cene dozvola za emisije CO2 dovoljno porastu, Komisija mora da interveniše,“ rekao je za poljsku agenciju PAP ministar Krzysztof Tchorzewski.

Prema članu 29a, Šeme za trgovanje emisijama Evropske unije (EU ETS), izvršno telo EU dužno je da sazove sastanak komiteta zaduženog da utvrdi posledice bilo kakvog povećanja cena ugljenika u periodu od šest meseci koje je tri puta više od proseka u prethodne dve godine.

Komitet treba da odluči da li je povećanje cena ETS dozvola zasnovano na tržišnim osnovama; ako nije to telo može da razmotri potrebu intervencije radi sprečavanja tako brzog skoka cena.

Učesnici na tržištu su izračunali da su prosečne cene dozvole za emisije tone ugljendioksida u poslednjih šest meseci za oko 2,75 puta veće od rasta zabeleženog u prethodne dve godine, prenosi **PAP**.

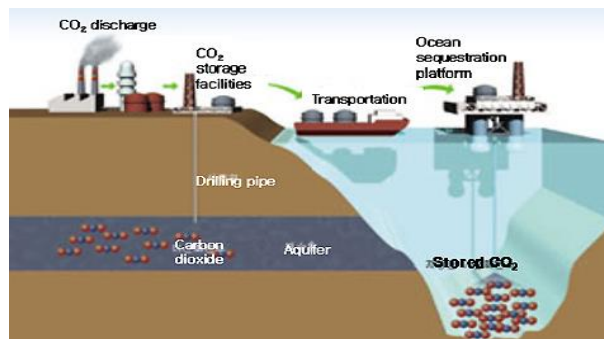
Kada ne duva Rumunija nema dovoljno struje

BUKUREŠT - Rumunija će u pojedinim danima novembra, u satima vršnog opterećenja, potrošiti preko 9.000 MWh električne energije, prema prognozi firme Transelektrik. Kako je poslednjih mesec dana, potrošnja u večernjim satima retko prelazila 8.000 MWh, postavlja se pitanje hoće li biti dovoljno kapaciteta za pokrivanje potražnje. Rumunija, naime, konstantno u poslednjih mesec dana uvozi električnu energiju tokom večernjeg vrhunca potrošnje, iako je potrošnja retko prelazila 8.000 MWh, objavio je **Business Review**

Inovativna CCS tehnologija bez podrške Evropske komisije

OSLO, BRISEL – Evropska komisija je dala vrlo rezervisanu podršku inovativnom norveškom CCS (Carbon capture and storage) projektu hvatanja i pohranjivanja emisija ugljendioksida. Novina u projektu je da bi se CO2 kaptirao iz industrijskih instalacija na samom izvoru emitovanja, odakle bi se specijalnim brodovima-cisternama prevezio na učinu i injektirao u ispražnjena ležišta nafte i gasa, više od hiljadu metara ispod površine zemlje.

Sada poznata praksa je da se ugljenmonoksid posle hvatanja transportuje cevovodima do mesta pohranjivanja, pa nova tehnologija omogućava da se ovi štetni gasovi uzimaju sa bilo kojih morskih instalacija u recimo Britaniji, Holandiji, Nemačkoj ili Francuskoj i prenose do budućih skladišta, navodi Trude Sundset, čelnik norveške kompanije Gassnova, autora ovog projekta.

„Komisija u ovom momentu ne planira izdvajanje sredstava za finansiranje te tehnologije,“ rečeno je za Euractiv iz direktorata za životnu sredinu Evropske komisije.

Zašto je komisija oprezna?

BRISEL - Euractiv, kao objašnjenje rezervisanom stavu Evropske komisije, navodi da je 2009. izvršno telo Evropske unije izdvojilo milijardu evra za finansiranje šest demonstrativnih CCS projekata. Cilj koji su pre toga bili postavili lideri EU bio je da se do 2015. ovim subvencijama obezbedi realizacija i pokretanje dvanaest projekata kaptiranja i skladištenja ugljendioksida. Na kraju, ni jedan od njih nije ostvaren, mahom usled visokih troškova koje su ovi poslovi povlačili.

Gasprom: Nefer metode EU na tržištu gasa

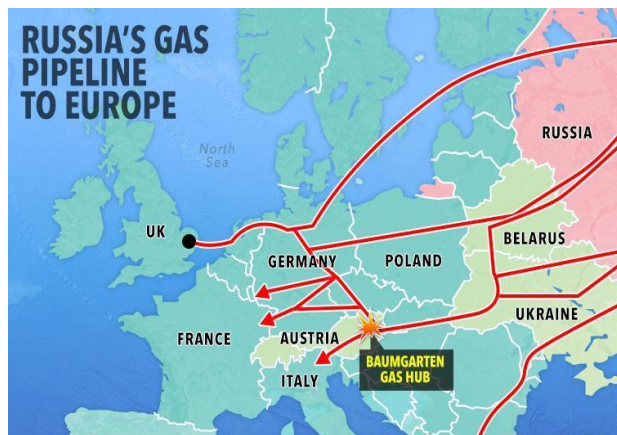
BRISSEL – Evropska komisija koristi nefer metode konkurencije prilikom regulisanja tržišta prirodnog gasa, izjavio je potpredsednik upravnog odbora Gasproma, Aleksandar Medvedev.

„Pokušaj da se, pod političkim izgovorom, promene uslovi konkurencije kako bi se stvorili nejednaki uslovi nadmetanja na tržištu, veoma su opasni. Oni će na kraju izazvati ekonomske posledice,“ upozorio je Medvedev u govoru na minulom Međunarodnom forumu o gasu u Sankt Petersburgu, prenosi **RT**.

Katar: Nemoguće konkurisati ruskom gasu u Evropi

LONDON – Izvoz katarskog, nigerijskog ili američkog utečjenog prirodnog gasa (LNG) ne može se nadmetati sa ruskim gasom isporučenim Evropi cevima, rekao je predsednik kompanije Qatar Petroleum.

Saad Šerida Al-Kabi konstatovao je da „niko ne može da dostavi (Evropi) bilo šta sposobno da ko konkuriše ruskom cevovodnom gasu. Rusija je potrebna Evropi, vi to ne možete zaustaviti i za Evropu ne bi bilo dobro da tako nešto pokuša,“ rekao je Al Kabi novinarima na marginama minule konferencije Nafta i Novac (Oil&Money) u Londonu.

Katar je, inače, vodeći svetski proizvođač i glavni izvoznik LNG- u Evropu, a udelom od 41% u 2017. godini. Sledi Nigerija sa 19% udela u evropskom uvozu LNG-a, dok je udeo alžirskog utečjenog prirodnog gasa 17%. U decembru prošle godine Evropa je primila prvi kargo LNG-a iz Rusije. LNG inače pokriva 12% udela u evropskom uvozu prirodnog gasa.

LNG Hrvatska dobila tri ponude za LNG plovilo

ZAGREB - Firma LNG Hrvatska dobila je tri ponude za kupovinu plutajuće jedinice za prihvatanje, skladištenje i regasifikaciju (FSRU), kao i pružanje usluga upravljanja i održavanja plutajućeg terminala projekta LNG Krk, rečeno je 9. oktobra iz te firme agenciji **Hina**.

U toku je evaluacija prispelih ponuda, posle čega će se doneti odluka o nabavci plovila i kompaniji kojoj će se poveriti upravljanje ovim ključnim segmentom projekta LNG Krk.

LNG Hrvatska je više puta ponavljala ovaj konkurs i prethodni su iz raznih razloga bili neuspešni. Prvi tender se odnosio na FSRU s najmanjim kapacitetom skladišta od 160.000 kubnih metara, odnosno kapacitetom regasifikacije od oko 6,5 milijardi kubika gasa godišnje. Narednim konkursom se tražio manji kapacitet FSRU-a od 135.000 kubika, koji bi zadovoljio isporuku od 2,6 milijardi m³ gasa godišnje, što je u skladu s mogućnostima hrvatskog gasnog transportnog sistema. Inače, LNG Hrvatska je 2. oktobra objavila i poziv za sve zainteresirane privredne subjekte za dostavu ponude u postupku "projektovanja, nabave i izgradnja pristaništa s pomoćnim postrojenjima i priključnim gasovodom za LNG terminal" s rokom za predaju ponuda do 5. novembra 2018.

Novak: Isporuca gasa Turskim tokom moguća pre 2020. godine

MOSKVA - Ruski ministar energetike Aleksandar Novak je u intervjuu za televiziju **Rossiya24** kazao da izgradnja gasovoda Turski tok napreduje u skladu s planom pa bi isporuka gasa u punom kapacitetu od 31,5 milijardi kubnih metara godišnje mogla početi već krajem 2019.

Novak je takođe potvrdio da postoje dve opcije kada je u pitanju krak gasovoda iz Turske ka Evropi. "Naš prioritet je da druga trasa ide od Bugarske (preko Srbije i Makedonije) ka Austriji", kazao je resorni ruski ministar. "Druga solucija je da

gasovod ide preko Grčke ka Italiji."

Ističući da se i dalje vode pregovori o trasi drugog kraka, Novak je kazao da su postignute saglasnosti sa zemljama kada je u pitanju mapa tih trasa

Čelnik ruske kompanije Gazprom Aleksey Miller prošle sedmice je najavio da će izgradnja gasovoda kroz more biti okončana u naredna dva meseca.

Izgrađeno prvih 50 km Severnog toka 2

BEČ – Operator projekta Severni tok 2, kompanija Nord Stream 2 AG, izgradila je oko 50 kilometara podmorske deonice gasovoda u sekcijama voda Finske i nemačke, rekao je u četvrtak novinarima čelnik austrijske kompanije OMV, Rainer Seele.

Izvršni direktor OMV-a je podsetio da je Danska jedina zemlja na projektovanoj trasi gasovoda koja još nije odobrila postavljanje cevi u njenoj ekonomskoj zoni Baltika i dodao da se taj pristanak očekuje u idućoj godini.

Bulgargas dobio ustupke od Gasproma oko formulisanja cene gasa

SOFIJA - Bugarski Bulgargas i ruski Gazprom potpisali su aneks na postojeći ugovor o snabdevanju gasom, vezano za pregovore o ceni ruskog uvoza ruskog gasa, izvestili su 2. oktobra lokalni mediji u Bugarskoj.

Bugarski državni distributer gasa je najavio da prihvata Gaspromove predloge izmene ugovora, koji su u skladu s obavezama koje je ruska kompanija svojevremeno dogovorila sa EU u zamenu za povlačenje istrage koju je Brisel 2012. godine pokrenuo zbog navodne zloupotrebe monopolskog položaja Gasproma na tržištima centralne i istočne Evrope.

Aneksi na ugovor predviđaju da se o ceni ruskog gasa može ponovo pregovarati u slučaju značajnih promena u ekonomskom okruženju na evropskim tržištima gasa, sve dok nisu predmet državne kontrole.

Cena gasa takođe može biti preispitana ako ne odražava promene cena na granici između Nemačke, Francuske i Italije, ili promene cena gasa u ključnim evropskim gasovodnim čvorištima.

Učestalost ponovnog razmatranja cena gasa biće jednom na svake dve godine. Bulgargas takođe ima pravo da zahteva promenu mesta snabdevanja gasom.

U zvaničnom saopštenju kompanije Bulgargas nije objavljeno da li će odmah biti izvršena korekcija cene gasa na niže. Predstavnici kompanije ponovo će se susresti sa predstavnicima Gazprom Export-a radi daljih razgovora u novembru, objavljeno je na portalu **CEE Market Watch**

Dobro popunjena mađarska skladišta gasa

BUDIMPEŠTA – Mađarska skladišta prirodnog gasa trenutno sadrže 4,3 milijarde kubnih metara, što komotno zadovoljava godišnje potrebe te zemlje, objavila je novinska agencija **MTI**.

Dve firme u toj zemlji bave se poslom skladištenja prirodnog gasa, Magyar Földgáztároló i MMBF, a sa 4,3 milijarde kubika njihovi ukupni kapaciteti popunjeni su 61%, prenosi agencija.

Doteran ovi rumunski zakon o energetici

BUKUREŠT – Vladajuća rumunska koalicija PSD-ALDE postigla je sporazum o novom zakonu o "ofšor" eksploataciji gasa i nafte kojim je propisano da se transakcije za 50% proizvodnje obavljaju u Rumuniji. Sporazumom je ograničen prvobitni predlog oporezivanja naftnih i gasne kompanije koje posluju na Crnom moru na maksimalno 30% dodatnog prihoda.

Predsednik donjeg doma i lider vladajuće Socijal-demokratske partije Liviu Dragnea tvrdi da će novi zakon doprineti smanjenju zavisnosti od uvoza ruskih energenata dok očekuje da će ublažiti nezadovoljstvo velikih naftnih kompanije koje su prvobitnu najavu oporezivanja ekstra dohotk ocenile kao prepreku za investicije.

"Činjenica da stavljamo 50% proizvodnje na bilateralne ugovore i 50% transakcija na lokalno tržište znači da se Rumunija pretvara u jednu od retkih zemalja koje postaju energetske nezavisne", rekao je lider rumunskih socijaldemokrata.

Nemački funkcioner: Neće SAD da nam kroje energetska politiku

BERLIN – Neće SAD da određuju Evropi kakvu će energetska politiku da vodi, rekao je 16. oktobra drugi čovek nemačke diplomatije. Državni sekretar u ministarstvu spoljnih poslova Nemačke, Andreas Michaelis, izjavio je da će Rusija ostati ključni snabdevač Evrope energijom, bez obzira na pritisak koji SAD vrše po ovom pitanju.

„To je deo opštih evropskih interesa,“ rekao je Michaelis na konferenciji o transatlantskim vezama koje je u Berlinu organizovao think tank Institut Aspen. „Ja ne želim da se evropska energetska politika definiše u Vašingtonu,“ podvukao je Michaelis.

Poljska kompanija tužila Evropsku komisiju zbog „ustupaka“ Gazpromu

VARŠAVA – Poljska državna naftna i gasna kompanija PGNiG podnela je tužbu protiv Evropske komisije, zbog odluke „vlade“ EU iz maja ove godine da dozvoli ruskom Gazpromu da izbegne penale u istrazi o zloupotrebi monopolskog položaja na tržištima istočne i srednje Evrope, javila je u utorak poljska agencija **PAP**, pozivajući se na obavešteni izvor.

U međuvremenu, arbitražni sud u Stokholmu je u junu presudio da PGNiG ima pravo da zatraži od Gazproma smanjenje cene gasa u postojećem dugoročnom ugovoru.

Poljski zvaničnici su ranije najavili da PGNiG neće obnavljati sporazum o uvozu gasa sa Gazpromom kada sadašnji ugovor istekne 2022. godine.

Aleksej Miler: Gazprom ove godine obara granicu od pola biliona m3 gasa

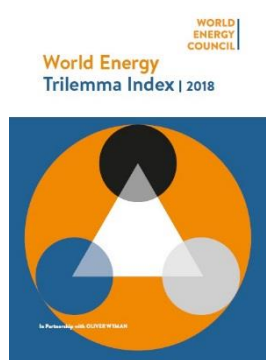
MOSKVA – Gazpromova proizvodnja prirodnog gasa u devet i po meseci ove godine veća je za 6,8 odsto na godišnjem nivou, pa ruski gasni kolos očekuje proizvodnju od ukupno blizu 500 milijardi kubnih metara u 2018, objavljuje agencija RIA citirajući predsednika kompanije.

Agencija **TASS**, s druge strane, prenosi reči Milera da je kompanija u istom periodu povećala isporuke zemljama van Zajednice nezavisnih država (ZND) za osam odsto.

Slovenija šesta energetska najuspešnija zemlja sveta

LONDON - Međunarodna nevladina organizacija Svetski energetska savet (World Energy Council) objavila je novi izveštaj [World Energy Trilemma 2018 Index](#), u kome analizira balans tri ključna parametra uspešnosti u ovoj oblasti - postizanje (1) sigurnog i (2) cenovno dostupnog energetska sistema koji je pritom i (3) dugoročno ekološki održiv.

Od zemalja ex-yu regiona, najuspešnija je Slovenija, koja je lani bila na 10. mestu u tom izveštaju, da bi se ove godine popela na visoko šesto mesto među 125 država sveta s ukupnom ocenom AAB. Hrvatska je na 33. mestu, doduše sa silaznim trendom u poslednje tri godine, Crna Gora na 49,

Makedonija na 63, a Srbija na 73 mestu.

Među prvih deset zemalja sveta su redom: Danska, Švajcarska, Švedska, Holandija, Velika Britanija, Slovenija, Nemačka, Novi Zeland, Norveška i Francuska. Od susednih zemalja Rumunija je 23, Mađarska 29, a Bugarska na 54 mestu.

Svetski energetska savet ustanovljen je još 1923. u Londonu i jedan je od najuticajnijih nevladinih organizacija koje prate i analiziraju sve vrste energije i pružaju savete u cilju postizanja sigurnog i održivog energetska sistema.

worldenergy.org

ExxonMobil finansira kampanju za oporezivanje CO2. Zašto?

NJUJORK - The *Wall Street Journal* je objavio da je Exxon Mobil prošle nedelje izdvojio milion dolara za inicijativu Republikanske stranke za uvođenje oporezivanja ugljendioksida, ili skraćeno AFCD. Informacija je iznenadila na prvi pogled posmatrača, jer je donator jedna od kompanija čiji poslove nose najviše emisija CO2. Drugi iznenađujući element je da su inicijatori AFCD Republikanci, tradicionalni protivnici zaoštavanja američke klimatske politike.

Međutim, stvari postaju jasnije na drugi pogled. Exxon Mobil je, naime, poslednjih godina suočen sa pretnjom gubljenja više procesa koje protiv njega vode vlasti nekoliko američkih država i gradova zbog prikrivanja od svojih akcionara saznanja o posledicama njegovih poslova po klimu, a potencijalno i zbog pojedinačnih i grupnih tužbi koje bi mogle da uslede zbog štete po životnu sredinu i zdravlje koje su izazvale emisije CO2 i drugih štetnih gasova u procesima proizvodnje i prerade nafte.

Samim tim, Exxon se u poslednje vreme dosta angažovao u građenju marketinške slike „ekološki savesne“ naftne kompanije, obavezujući se, na primer, nedavno da smanji emisije metana za 15% do 2020.

Uzgred, donacija od milion dolara za AFCD predstavlja tek 0,00027 odsto ExxonMobil-ove tržišne vrednosti od 366 milijardi dolara, navodi portal [arstechnica.com](#).

Iza naoko iznenađujuće akcije iz Republikanske partije krije se takođe jedna „kvaka“, čiji je konačni cilj da se ovim putem eliminišu regulative koje su mnogo štetnije po američku anfnu privredu, kao i ukinu ovlašćenja koja u opvoj oblasti ima američka

Nezavisna Agencija za zaštitu životne sredine, dodaje portal.

